

VANAF DINSDAG OP
www.standaard.biz
Het kind van de rekening

Wijn proeven bij de
Wijnmakelaarsunie
BLZ. E10-E12

De nieuwe smartphones
voor het najaar
BLZ. E14-E15

Autodelen: goed voor het
milieu en voor uw
portemonnee BLZ. E16-E17

TECHNOLOGIE

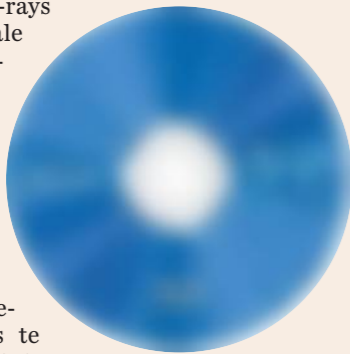
Beveiliging van blu-ray gekraakt?

Binnenkort wordt het misschien heel simpel om een perfecte kopie te maken van een blu-rayschijf. En zouden illegale kopies van HD-films massaal kunnen opduiken op netwerken als BitTorrent. Het ziet er namelijk naar uit dat het HDCP-beveiligingssysteem is gekraakt.

HDCP, ontwikkeld door Intel, wordt gebruikt om het beeldsignaal te versleutelen wanneer het van een blu-rayspeler (of een ander apparaat) naar een televisietoestel wordt getransporteerd. Het zorgt ervoor dat het beeldsignaal wel kan worden weergegeven, maar niet opgenomen. Elk erkend apparaat dat blu-ray kan lezen of vertonen, heeft een sleutel aan boord om HDCP te ontcijferen. Maar er zou een HDCP-'meestersleutel' bestaan die de beveiliging kan opheffen. Die meestersleutel, die bestaat uit een code van enkele honderden lijnen, verscheen maandag op het internet.

Chipmaker Intel, een van de ontwikkelaars van HDCP, heeft aan technologiesite Cnet.com bevestigd dat het inderdaad om de meestersleutel gaat, maar relateert het belang daarvan. Om een apparaat te maken dat gekraakte blu-rays kan afspelen, zouden speciale chips gemaakt moeten worden.

Als zo'n apparaat gemaakt zou worden, zou het in ieder geval illegaal zijn in de Verenigde Staten, aldus Intel. Een stuk software dat de beveiliging omzeilt, zou volgens Intel 'onwaarschijnlijk' zijn. Eerder doken al andere methodes op om blu-rayfilms te kraken, maar die zijn omslachtig en zorgen voor kwaliteitsverlies. (dod)

CONJUNCTUUR

Vertrouwen bij consumenten stagneert

Na drie maanden van beterschap is het Belgische consumentenvertrouwen in september gestagneerd. De indicator kwam uit op een index van -4, meldt de Nationale Bank. In december vorig jaar en in januari en februari van dit jaar noteerde de indicator nog op een erg negatieve score van -15, om te verbeteren tot -8 in april. Na een korte verslechtering in mei (tot -13), ging het daarna beter met het consumentenvertrouwen, tot deze maand. De Belgische consument beoordeelt het algemene economische klimaat iets negatiever, maar is steeds minder pessimistisch over de arbeidsmarkt en een mogelijke toename van de werkloosheid. De gezinnen geloven in een lichte stijging van hun eigen spaarvermogen. (belga)

GRONDSTOFFEN

Zilver op hoogste peil in dertig jaar

NEW YORK | De zilverprijs is gisteravond op de Amerikaanse grondstoffenbeurs Comex afgevlagd op zijn hoogste peil sinds 1980. De slotnotering bedroeg 20,816 dollar per ons. Het record van 1980 is weliswaar nog lang niet in zicht. Toen steeg de zilverprijs tot bijna 49 dollar. Dat had toen alles te maken met twee Texaanse broers Hunt, die via massale aankopen een zilverschaarste probeerden te creëren. (bloomberg)

KU LEUVEN ANALYSEERT LOONAANDEEL

Loonmatiging alleen maakt bedrijven niet competitief

Dertig jaar geleden waren de lonen goed voor drie vierde van het nationaal inkomen. Nu is dat loonaandeel in het bbp teruggevallen tot iets meer dan twee derde.

- Lonen goed voor 68% van nationaal inkomen
- Slecht voor consumptie, goed voor spaarquote
- Loonkostenconcurrentie is een zero sum-spel

In België en in de meeste andere westerse landen valt er sinds het begin van de jaren tachtig een systematische daling te noteren van het zogenaamde 'loonaandeel' in het nationaal inkomen (het bruto binnenlands product, bbp). Omgekeerd is er een gestage toename van het winst- en vermogensaandeel in het nationaal inkomen.

Hoe negatief is deze trend voor de werknemers? Wat betekent dat kleinere loonaandeel voor de privéconsumptie? En halen de be-

drijven hier eigenlijk een concurrentievoordeel uit? Die vragen staan centraal in een rapport over het loonaandeel, geschreven door professor Paul Van Rompuy van het Centrum voor Economische Studiën aan de KU Leuven.

Van Rompuy baseert zich voor zijn analyse op historische gegevens uit de Europese Ameco-databank. Daaruit blijkt dat de daling van het loonaandeel in België gedurende de jaren tachtig evenwijdig verliep aan dat van de 'oude' Europese Unie (twaalf landen). Maar terwijl de trend voor de gehele EU negatief bleef in de jaren negentig, klom het Belgische loonaandeel opnieuw omhoog, om in 2006 ongeveer hetzelfde peil te bereiken als in 1990 (zie grafiek).

Een internationale vergelijking leert dat de dalende trend van het

loonaandeel niet in alle landen even intensief is geweest. In onze buurlanden was de daling het meest uitgesproken in Frankrijk (-13,7%). De dalende trend in Duitsland, Nederland, België en vooral in het VK viel minder scherp uit dan gemiddeld voor Europa.

'Vermits de lonen het hoofdbestanddeel van het inkomen van de gezinnen/consumenten uitmaakt, heeft een dalend loonaandeel een ongunstige invloed op de consumptie', zegt professor Van Rompuy. 'Uit berekeningen blijkt dat een daling met 1 procentpunt van het loonaandeel in het bbp de private consumptiequote met 0,75 procentpunt omlaaghaalt.' Maar niet alles is negatief. De achteruitgang van het loonaandeel met 1 procentpunt levert een gelijktijdige stijging op van de

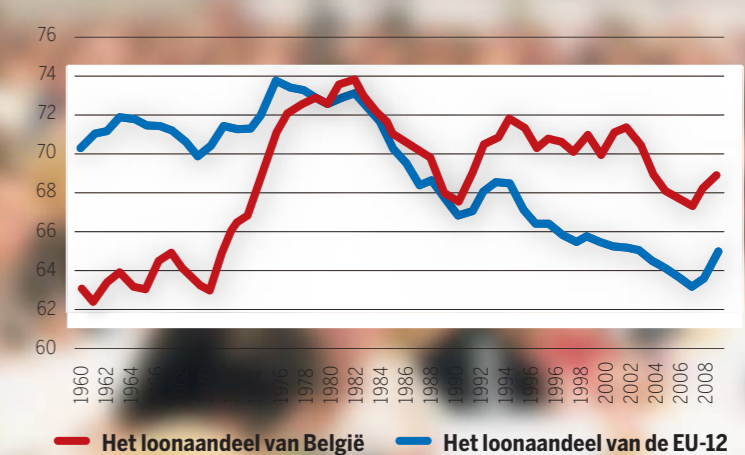

Landenvergelijking

	1980-1984	2005-2009	% verandering
VS	69,1	64,5	-6,7
EU-12	72,1	63,8	-11,5
België	72,6	68,1	-6,2
Nederland	71,2	65,4	-8,2
Frankrijk	75,9	65,5	-13,7
Duitsland	69,4	62,9	-9,4
VK	73,5	70,3	-4,4

DS-Infografiek | Bron: Ameco data

Evolutie van het loonaandeel

DS-Infografiek | Bron: Ameco data

Onlangs aanwervingsprogramma's bij de overheid, zoals deze massa-sollicitatietest in Flanders Expo Gent voor de job van cipier, gaat het loonaandeel in het bbp naar omlaag. © kd/belga

private investeringsquote met 0,37 procentpunt. Samengevat: een daling van het loonaandeel, en bijgevolg een toename van het winst- en vermogensaandeel in het bbp, heeft een negatief effect op de consumptiequote en draagt bij tot een toename van de spaar- en investeringsquote.

Er is nog een positief effect, voor het bedrijfsleven deze keer, bij een daling van het loonaandeel.

Professor Paul Van Rompuy: 'Loonkostenmatiging heeft een prijs: banenverlies'

Tenminste als die daling in ons land sterker is dan in onze (concurrerende) buurlanden. In dat geval gaat de concurrentiepositie van de Belgische bedrijven erop vooruit.

Die verbetering is ook nodig, zegt de Leuvense professor, want in realiteit heeft België sinds 1995 - jaar van de inwerkingtreding van de loonmatigingswet - aan concurrentiekracht ingeboet. 'Nederland en Duitsland in het bijzon-

der hebben gedurende deze periode merkbaar betere prestaties neergezet.'

Moeten we daaruit besluiten dat België in de nabije toekomst de Duitse concurrentiestrategie dient na te volgen? Lees: een strikte loonmatiging moet volgen.

Paul Van Rompuy antwoordt negatief, 'als men ook belang hecht aan de groei van de werkgelegenheid'. 'Competitieve loonkosten-

matiging is een "zero sum"-spel dat de relatieve kostenconcurrentie uiteindelijk ongewijzigd laat, maar wel banenverlies als kostprijs meedraagt', zegt de economieprofessor. Hij pleit er dan ook voor om, behalve een noodzakelijke loonkostenbeheersing, in ons land vooral werk te maken van 'structurele hervormingen van de arbeidsmarkt, zoals Nederland en Duitsland die hebben doorgevoerd'. (jir)

Zeer hoog bod op vaccinator Crucell

De moeder van Janssen Pharmaceutica legt zeer veel geld op tafel voor de overname van Crucell.

Johnson&Johnson biedt met 24,75 euro per Crucell-aandeel niet minder dan 58 procent meer dan de slotkoers van Crucell donderdagavond. Gisterochtend maakten de twee de overnamegesprekken bekend.

Beursanalisten reageerden positief. Een zeer mooie overnamepremie, was te horen. Het bod van Johnson&Johnson staat gelijk aan 57 keer de huidige winst van Crucell. Voor de biotechbedrijven die vorig jaar werden overgenomen, werd gemiddeld 36 keer de winst betaald. Op de beurs steeg de koers van Crucell gisteren met 55,5 procent. De bedrijfsleiding van de Neder-

landse vaccinontwikkelaar schaarft zich in ieder geval achter het overnamevoorstel. Topman Ronald Brus zei dat hij zich al thuisvoelt bij Johnson&Johnson. De twee farmabedrijven hebben elkaar het voorbije jaar al beter leren kennen. In september 2009 besloten de twee farmabedrijven om samen een universeel griepvaccin te ontwikkelen. Het moederbedrijf van Janssen Pharmaceutica engageerde zich toen om Crucell 300 miljoen toe te stoppen. In ruil verwierf Johnson&Johnson een belang van 17,9 procent in de Nederlandse vaccinator. Om het Nederlandse farmabedrijf nu volledig over te

nemen moet Johnson&Johnson 1,75 miljard euro uittrekken.

Crucell, dat 1.300 personeelsleden telt, is een biotechnologiebedrijf dat gespecialiseerd is in de ontwikkeling van vaccins tegen griep, kinderziekten, gele koorts en malaria. Met de distributie van 115 miljoen vaccins in 2009 bekleedt Crucell de zesde plaats in de wereldrangschikking van de vaccinproducenten. 97 procent van al deze vaccins ging naar ontwikkelingslanden.

Het is al de tweede keer in een jaar tijd dat Crucell onderhandelt over een verkoop aan een grote farmagroep. Begin 2009 liepen overnamegesprekken met Wyeth, een andere grote Amerikaanse farmagroep, spaak nadat Wyeth zelf gekocht werd door Pfizer, 's werelds grootste farmaconcern. (pse)

Iers schuldenpook bezorgt beleggers nachtmerries

Ierland en Portugal doen de vrees voor een Europese schulden crisis weer opflakkeren.

BRUSSEL (BLOOMBERG.DS) | De zorgen om de schuldpositie van Ierland worden almaar groter. De krant *The Irish Independent* zond een siddering door de financiële markten door te schrijven dat Ierland mogelijk internationale hulp moet gaan zoeken in Brussel of bij het IMF.

Het artikel was gebaseerd op een analistenrapport van Barclays Capital, waarin de Britse bank suggereert dat Ierland te maken krijgt met nieuwe verliezen voor de reeds hard getroffen bankensector. Volgens de analisten van Barclays kan Ierland de problemen niet zelf oplossen. Het land kampt met een grote economi-

sche krimp en hoge werkloosheid. De Ierse minister van Financiën, Brian Lenihan, ontkende daarop in alle toonaarden dat zijn land hulp nodig heeft en ook het IMF deed zijn duit in het zakje. 'Ierland heeft assertieve maatregelen genomen om de bankencrisis aan te pakken. We verwachten niet dat het land financiering nodig heeft', zei woordvoester Conny Lotze in een e-mail.

Maar het kwaad was al geschied. De risicopremie die betaald wordt op Iers staatspapier - uitgedrukt in de spread of het renteverval met de Duitse bunds - schoot vrijdag naar het hoogste peil sinds het land is toegetreten tot de eu-

rozone. En ook de credit default swaps op Ierland (cds), verzekeringen op wanbetaling, klommen naar een recordniveau.

'De markt is bezorgd over de veiling van Iers schuld papier volgende week, waarbij 1 tot 1,5 miljard euro moet worden opgehaald', klom het bij analisten. Zij zagen vrijdag de rente op tienjarig Iers staatspapier stijgen van 5,914 tot 6,15 procent. Ter vergelijking: de rente op de Duitse bunds bedraagt amper 2,42 procent. Al spant Griekenland nog altijd de kroon, met een rente van 11,42 procent.

Maar beleggers maakten zich vrijdag ook zorgen over mogelijke verdere verliezen van de genationaliseerde Anglo Irish Bank, waarin de Ierse overheid al 25 miljard euro heeft gepompt. Om te vermijden dat de financiële

kanker binnen de bank voort uitzaait, wordt de staatsbank met een hakmes opgedeeld in een 'good bank' en een 'bad bank'.

Beleggers zijn bezorgd over de veiling van Iers schuld papier volgende week en over mogelijke verdere verliezen van de genationaliseerde Anglo Irish Bank

Maar sommige Ierse politici vrezen dat dit onvoldoende is. Er zijn dan ook steeds meer geruchten dat er naar oplossingen gezocht wordt om de obligatiehouders van de Anglo Irish Bank bij een volgende reddingsoperatie mee te laten betalen. Bijvoorbeeld door het omzetten van de obligaties in aandelen van de bank. Voorlopig een onwaarschijnlijk scenario, maar zeker niet van die aard om de zenuwen bij de beleggers te kalmeren.

En al zeker niet toen er ook nog eens negatieve berichten kwamen uit een ander PIIGS-land: Portugal. De krant *DN Economia* citeerde gisteren drie oud-ministers van Financiën die zeiden dat Portugal de hand noodgedwongen zal moeten ophouden bij het IMF. De schulden crisis leek meteen helemaal terug. (nta)